

Met vrienden aan tafel

Arjan Noordhoek

Lezing: Johannes 15:9-15 Houd van elkaar

INLEIDING

- Vandaag vieren we dat Silo als 'Kerk met Stip' is Silo al zo lang verbonden is met het gevangenispastoraat. Tot op de dag van vandaag met onze pastor Regien Smit, die vandaag afscheid neemt van haar werk in de gevangenis van Dordrecht, om het werk in de tbs kliniek van Almere van mij over te nemen. En mijn pastorale werk in het Pieter Baan Centrum gaat nog een tijdje door.
- De verbinding tussen kerk en gevangenis ligt hier op tafel elke zondag gesymboliseerd in de open steen in twee helften, van buiten grijs en onaantrekkelijk, van binnen een prachtig blauwe edelsteen.
- Dat verschil tussen buitenkant en binnenkant, dat kent ieder die werkt met mensen in detentie of in de tbs of die voor hen een (Silo)maatje is: wie met elkaar over de binnenkant komt te spreken, ontdekt juist ook bij hen de kracht van het geloof in een warme God, die mensen ziet met de ogen van genade en vergeving.
- Op deze jaarlijkse 'Gevangenenzondag' wordt gevierd dat 15 jaar de Silo Maatjes één keer in de maand aan tafel gaan met hen die moeten leven met een strafblad. Daar zeggen we vaak: 'Aan tafel ga je met vrienden, niet met je vijanden'. Wat en wie de bron is van die vriendschap kunnen we lezen in Johannes 15, waar Jezus zelf zijn leerlingen 'vrienden' noemt.
- Vandaag komen ook een paar vaste tafelgasten aan het woord, die als 'herintreder' een nieuw leven moeten opbouwen na de detentie. Zo kunnen we allemaal horen of het helpt om net als Jezus te geloven in een 'Vader-God die een bevrijder is en die trouw blijft aan wat Zijn hand met deze wereld en in mensen is begonnen'...

OVERDENKING

'Wie ben jij, daar diep van binnen, wie ben jij echt die mij laat voelen, wat goed is of wat slecht. Die mij woorden aanreikt, mij verblijdt en optilt in donkere tijd. Wie ben ik dan?'...

Het moeten deze gedachten en gevoelens zijn geweest die ook de leerlingen van Jezus hadden. Ze hoorden zijn woorden, ze zagen zijn liefde voor mensen, niet alleen in woorden, maar ook in daden. Die hen onzeker maakten, want het leek alsof bij Hem de wonderen de wereld nog niet uit waren.

Daarom stelden ze hem ook vragen, soms domme vragen, bv over wie er in de hemel naast Hem aan tafel zou mogen zitten, of wanneer Hij nou ervoor zou gaan om de politiek in te gaan en een militair leider te worden tegen de Romeinen. Jezus leert hen dat het niet gaat om macht en zeker niet om geweld, want 'wat je zaait dat zul je oogsten' en 'wie de meeste en de grootste wil zijn', zal een dienaar, zelfs een voetenwasser moeten zijn.

Verwarrend, allemaal, maar steeds meer groeit bij hen het besef, dat Hij het is, die langverwachte, de Messias, een Godszoon, met de blik van de Eeuwige, met de ogen van de Warmhartige, God zelf in een menselijke gestalte. Bij wie je veilig bent, of je nou up bent, of down, je bent veilig, je kan bij Hem met je troubles terecht...

In een van die gesprekken, die mini-toespraakjes zegt Jezus ineens de woorden die we vandaag hier hebben gelezen: 'hou maar van elkaar, want dan doe je wat ik doe, dan blijft mijn liefde je leiden'.

Want het gaat Hem om de vreugde, die zelfs de angst voor de dood en de angst voor dodelijke aanslagen de baas kan zijn. Mensen, wij dus, in de greep van angst, in de greep van een onzekere toekomst, in de greep van alles wat heerst en jou en mij beheerst. Angstland, dat is in de bijbel het andere woord voor Egypte, het slavenhuis, het huis van verslaving en van kleingemaakte mensen.

Bevrijder Mozes en bevrijder Jezus

Jezus en Mozes, ze lijken op elkaar, ze gaan voorop in het weggeleiden van mensen uit het land van de angst naar het Licht, weg uit de gevangenschap.

Maar er is ook verschil tussen Mozes en Jezus: Mozes had bloed aan zijn handen, had in zijn drift een mens dood geslagen, moest leven met een schuld. En kende daardoor als geen ander de kracht van de genade, toen hij werd geroepen om naar de farao te gaan, om een heel volk in Gods naam naar betere tijden te leiden. Met een tiental leefregels op zak, regels die te moeilijk bleken te zijn voor mensen van vlees en bloed.

In de bajeskerkdiensten vroeg ik soms: wie van jullie heeft zich aan alle tien de geboden kunnen houden? Dan stond er niemand op, gedetineerden en kerkvrijwilligers voelden feilloos aan, waar het in de bijbel om gaat: genade en vergeving hebben we allemaal zo nodig.

Het was Jezus die zonder bloed aan zijn handen zelf wel wilde bloeden als het nodig was. En het was nodig, om eens en altijd aan mensen te laten zien dat wij blijkbaar een schuldige nodig hebben, een zondebok die met onze schuld en ons ongenoegen over elkaar en over onszelf de woestijn ingaat en daar sterft, onschuldig, door anderen beschuldigd en zo onze schuld een beetje wegdraagt, een beetje minder erg maakt.

Wat is dan eigenlijk het verschil tussen de aanwijzingen van Mozes en die van Jezus ?

We lezen dat het duidelijkst in vers 12 (Joh 15:12) waar Jezus zegt: 'Ik geef jullie déze regel: Houd van elkaar, net zoals ik van jullie houd.' Misschien dat mensen zich dááaraan wel kunnen houden, als ze zich aan die andere grote tien regels niet kunnen houden: hou van elkaar, als vrienden, zoals ik jullie als vrienden zie en je zo wil noemen. Geen dienaren van wat anderen van je vinden, ondergeschikt aan wat er over je wordt gezegd, van de vooroordelen die mensen hebben. Geen slachtoffers van welke verslaving of wat voor verleden dan ook, dat je met je meedraagt en die je regelmatig parten speelt in je leven. Nee, 'vrienden', met wie je aan tafel gaat, met wie je eet en het levensbrood deelt, omdat je samen wilt leven in vreugde en de ander niet meer wilt zien als je tegenstander, een bedreiging. Je wilt die vijandschap niet meer voortzetten of cultiveren. Aan tafel ga je met vrienden, niet met vijanden.

Aan tafel om te genezen

Het is in de bijbel nooit de verdienste van mensen, als er met vijanden verzoend wordt, als er vrede wordt gesloten, als er vergeven wordt wat jou is aangedaan. Steeds worden mensen daartoe opgeroepen door God zelf, die zelf het voorbeeld geeft. De Ene God geeft in de geschiedenis de kracht en de inspiratie aan een moordenaar als Mozes, aan een overspeler als David, aan een loochenaar als Petrus, om mensen op te roepen tot het volgen van Gods voorbeeld. Nergens duidelijker te zien dan in het leven en doen van Jezus van Nazareth.

Zo gaan wij in Silo aan tafel met elkaar, niet om goed te doen, niet allen om vroom te zijn en Jezus te gehoorzamen. Maar ook om zelf te genezen, meer heel te worden en samen te ervaren dat we geen slaaf of dienaar meer zijn, maar geroepen zijn om in vriendschap samen aan tafel te gaan.

Zo kan je ervaren dat een mens meer is dan de optelsom van zijn goede en van zijn kwade daden.

Dat is wat Hij leert, Jezus, die heelmaker, die Heiland, die ons alles heeft bekend gemaakt wat jij en ik weten moeten, om een echt mens te zijn en af te zien van oordeel over onszelf en de ander. En als het ons niet helemaal lukt: we blijven welkom in Gods huis, omdat ***Hij een 'God is die trouw blijft en niet los laat wat Zijn hand met mensen is begonnen'***.